Uradni list
Evropske unije

SL
Serija C

C/2026/3917

1.9.2026

PRIPOROČILO SVETA

z dne 10. julija 2026

o ekonomski, socialni, strukturni in proračunski politiki ter politiki zaposlovanja Danske

(C/2026/3917)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 ([1]) in zlasti člena 3(3) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Uredba (EU) 2024/1263 določa cilje okvira ekonomskega upravljanja, s katerim se želi spodbujati zdrave in vzdržne javne finance, z reformami in naložbami pa trajnostno in vključujočo rast in odpornost, ter preprečiti čezmerne javnofinančne primanjkljaje. Uredba določa, da Svet in Komisija izvajata večstranski nadzor v okviru evropskega semestra v skladu s cilji in zahtevami iz Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU). Evropski semester vključuje zlasti oblikovanje specifičnih priporočil za države in nadzor nad njihovim izvajanjem.

([1]) Uredba (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 (UL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

(2) Komisija je 25. novembra 2025 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja za leto 2026, v katerem Danske ni opredelila kot ene od držav članic, za katero bi bilo treba opraviti poglobljeni pregled. Sprejela je tudi priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, priporočilo za priporočilo Sveta o človeškem kapitalu v Evropski uniji ter predlog skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2026, v katerem je analizirano izvajanje smernic za zaposlovanje in načel evropskega stebra socialnih pravic. Svet je priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja ([2]) sprejel 21. aprila 2026, skupno poročilo o zaposlovanju in priporočilo o človeškem kapitalu pa 9. marca 2026.

(3) Komisija je 29. januarja 2025 objavila kompas za konkurenčnost, tj. strateški okvir, katerega cilj je v naslednjih petih letih povečati svetovno konkurenčnost Unije. V njem so opredeljeni trije nujni elementi preobrazbe za trajnostno gospodarsko rast: inovacije, razogljičenje in konkurenčnost ter varnost. Kompas za konkurenčnost je od objave podlaga za delo v okviru evropskega semestra, s čimer zagotavlja, da so ekonomske politike držav članic skladne s strateškimi cilji EU, ter ustvarja enoten pristop k ekonomskemu upravljanju, ki spodbuja trajnostno rast, inovacije in odpornost po vsej Uniji.

(4) Evropski semester za usklajevanje ekonomskih politik se v letu 2026 nadalje razvija skupaj z zaključno fazo izvajanja Mehanizma za okrevanje in odpornost ([3]). Načrti za okrevanje in odpornost so bili skupaj s financiranjem kohezijske politike bistveni za uresničevanje prednostnih nalog politike v okviru evropskega semestra, saj so morali učinkovito obravnavati vse ali pomemben del izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za države, izdanih v nedavnih ciklih, programi, ki se financirajo iz evropske kohezijske politike, pa so morali upoštevati specifična priporočila za države. Ker se Mehanizem za okrevanje in odpornost bliža koncu svoje življenjske dobe, je še vedno bistveno, da se ohranijo in nadgradijo reforme in naložbe, ki se izvajajo z njegovo podporo, zlasti tiste, ki prispevajo k obravnavi izzivov, opredeljenih v specifičnih priporočilih za države.

(5) Komisija je 3. junija 2026 objavila poročilo o državi za Dansko za leto 2026. V njem je ocenila napredek Danske pri izvajanju specifičnih priporočil za državo za leto 2025 ter izvajanje načrta za okrevanje in odpornost na Danskem. Na podlagi te analize so bili v poročilu o državi opredeljeni najbolj pereči izzivi, s katerimi se sooča Danska. V njem je bil tudi ocenjen napredek Danske pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic, pa tudi pri doseganju krovnih ciljev Unije glede zaposlovanja, spretnosti ter zmanjševanja revščine in socialne izključenosti ter ciljev trajnostnega razvoja ZN.

(6) Svet je 21. januarja 2025 na podlagi ocene in priporočila Komisije sprejel priporočilo, v katerem je potrdil nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt Danske ([4]). Načrt zajema obdobje 2025–2028 in določa proračunsko omejitev v obliki najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov za štiriletno obdobje. Svet je priporočil naslednje najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov: 5,0 % v letu 2025, 5,7 % v letu 2026, 3,8 % v letu 2027 in 2,9 % v letu 2028, ki ustrezajo najvišjim kumulativnim stopnjam rasti, izračunanim glede na izhodiščno leto 2023, v višini 12,6 % v letu 2025, 18,9 % v letu 2026, 23,5 % v letu 2027 in 27,1 % v letu 2028.

([2]) UL C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

([3]) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Priporočilo Sveta z dne 21. januarja 2025 o potrditvi nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta Danske (UL C, C/2025/654, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/654/oj).

(7) Vojna agresija Rusije proti Ukrajini in njene posledice pomenijo eksistencialni izziv za Evropsko unijo. Komisija je države članice pozvala, naj zaprosijo za usklajeno aktivacijo nacionalne odstopne klavzule v okviru Pakta za stabilnost in rast, da bi podprla prizadevanja EU za hitro in znatno povečanje obrambnih odhodkov ([5]), Evropski svet pa je ta predlog pozdravil 6. marca 2025. Na prošnjo Danske je Svet 8. julija 2025 na priporočilo Komisije sprejel priporočilo o dovoljenju Danski za odstopanje od priporočenih najvišjih stopenj rasti očiščenih odhodkov ([6]). Obdobje, v katerem je aktivirana nacionalna odstopna klavzula (2025–2028), Danski omogoča, da ponovno prednostno razvrsti javnofinančne odhodke ali poveča javnofinančne prihodke, tako da trajno višji obrambni odhodki srednjeročno ne bi ogrozili fiskalne vzdržnosti.

(8) Danska je 30. aprila 2026 predložila letno poročilo o napredku 2026 ([7]) v zvezi z upoštevanjem priporočenih najvišjih stopenj rasti očiščenih odhodkov.

(9) Rast realnega BDP je v letu 2025 znašala 2,9 %, inflacija po HICP pa 1,8 %. Glede na pomladansko napoved Komisije 2026 naj bi realni BDP v letu 2026 zrasel za 1,9 %, v letu 2027 pa za 1,8 %, inflacija po HICP pa naj bi znašala 1,8 % v letu 2026 in 1,9 % v letu 2027.

(10) Na podlagi podatkov, ki jih je zagotovil Eurostat ([8]), se je presežek sektorja država na Danskem zmanjšal s 4,5 % BDP v letu 2024 na 2,9 % BDP v letu 2025. Zmanjšanje presežka v letu 2025 je predvsem posledica večjih odhodkov za obrambo. Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, je v pomladanski napovedi Komisije 2026 v letu 2026 predviden presežek v višini 0,9 % BDP, v letu 2027 pa 0,5 % BDP. Zmanjšanje presežka v letu 2026 odraža predvsem povečane odhodke, zlasti za obrambo, in nekatere ukrepe na strani prihodkov.

(11) Na podlagi podatkov, ki jih je zagotovil Eurostat ([9]), se je dolg sektorja država zmanjšal s 30,5 % BDP konec leta 2024 na 27,9 % BDP konec leta 2025. Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, pomladanska napoved Komisije 2026 predvideva, da se bo delež javnega dolga v BDP do konca leta 2026 zmanjšal na 27,0 %, do konca leta 2027 pa na 26,2 %.

(12) Po podatkih Eurostata ([10]) so skupni obrambni odhodki sektorja država na Danskem v letu 2025 znašali 2,2 % BDP, kar pomeni povečanje za 1,0 odstotne točke BDP v primerjavi z referenčnim letom 2021. Glede na pomladansko napoved Komisije 2026 naj bi v letu 2026 znašali 2,6 % BDP, kar pomeni povečanje za 1,4 odstotne točke BDP v primerjavi z letom 2021 ([11]).

([5]) Sporočilo Komisije Upoštevanje večjih obrambnih izdatkov v okviru Pakta za stabilnost in rast (Bruselj, C(2025) 2000 final z dne 19. marca 2025).

([6]) Priporočilo Sveta z dne 8. julija 2025 o dovoljenju Danski za odstopanje od najvišjih stopenj rasti očiščenih odhodkov, kot jih je določil Svet v skladu z Uredbo (EU) 2024/1263 (aktivacija nacionalne odstopne klavzule) (UL C, C/2025/3963, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3963/oj).

([7]) Letna poročila o napredku za leto 2026 so na voljo na: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_sl.

([8]) Eurostat, Kazalniki eura z dne 22. aprila 2026.

([9]) Eurostat, Kazalniki eura z dne 22. aprila 2026.

([10]) Eurostat, javnofinančni odhodki po klasifikaciji funkcij države (COFOG).

([11]) Natova opredelitev odhodkov za obrambo se razlikuje od opredelitve COFOG. Poleg tega bi lahko prišlo do razlik zaradi časa evidentiranja izdatkov, zlasti kar zadeva vojaško opremo, saj Nato pri poročanju ne upošteva pravil nacionalnih računov za čas evidentiranja.

(13) Unija se še naprej sooča s tveganji motenj v oskrbi z energijo in povečane nestanovitnosti cen, ki jih še zaostrujejo geopolitične napetosti, ki vplivajo na svetovne trge nafte in plina. Izkušnje iz energetske krize v obdobju 2022–2023 so pokazale, da splošni ukrepi, ki niso ciljno usmerjeni, povzročajo velike fiskalne stroške ter so socialno in gospodarsko neučinkoviti. Danska od izbruha vojne na Bližnjem vzhodu februarja 2026 ni sprejela novih ukrepov fiskalne politike, da bi ublažila učinek, ki ga imajo visoke cene energije na gospodinjstva in podjetja ([12]).

(14) Glede na izračune Komisije so očiščeni odhodki na Danskem v letu 2025 zrasli za 7,3 %, v letih 2024 in 2025 pa kumulativno za 10,9 %. Rast očiščenih odhodkov v letu 2025 je nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, kar na letni ravni pomeni odstopanje v višini 1,0 % BDP. Če se upoštevata leti 2024 in 2025 skupaj, je kumulativna stopnja rasti očiščenih odhodkov pod priporočeno najvišjo stopnjo rasti ([13]).

(15) Glede na izračune Komisije naj bi očiščeni odhodki na Danskem v letu 2026 zrasli za 6,7 %, v letih 2024, 2025 in 2026 pa kumulativno za 18,3 %. Rast očiščenih odhodkov naj bi bila v letu 2026 nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, kar na letni ravni pomeni odstopanje v višini 0,4 % BDP. Če se upoštevajo leta 2024, 2025 in 2026 skupaj, naj bi bila kumulativna stopnja rasti očiščenih odhodkov pod priporočeno najvišjo stopnjo rasti ([14]).

(16) Sistematično, smiselno in pravočasno vključevanje lokalnih in regionalnih organov, socialnih partnerjev, civilne družbe in drugih ustreznih deležnikov je še vedno bistvenega pomena, da se zagotovi široko prevzemanje odgovornosti za uspešno izvajanje instrumentov Unije za financiranje, pa tudi v okviru evropskega semestra.

(17) Pri izvajanju programov kohezijske politike, ki vključujejo podporo iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), Sklada za pravični prehod (SPP) in Evropskega socialnega sklada plus (ESS+), je Danska hitrejša od povprečja na ravni EU, in sicer kar zadeva izbiro projektov in tudi plačila. Pomembno je ohraniti sedanji zagon, hkrati pa čim bolj povečati učinek naložb na terenu. Danska že ukrepa v okviru svojih programov kohezijske politike, da bi povečala konkurenčnost in rast. Bistveno je zagotoviti, da se nove naložbe, ki jih je Danska opredelila pri vmesnem pregledu skladov kohezijske politike, zlasti tiste, ki so povezane s petimi prednostnimi nalogami, opredeljenimi v uredbi o vmesnem pregledu ([15]), izvedejo hitro in učinkovito.

(18) Danska se sooča z več izzivi, povezanimi z inovacijami in produktivnostjo, energetskim prehodom, trajnostnim kmetijstvom, krožnim gospodarstvom in ravnanjem z odpadki, spretnostmi ter stanovanji.

(19) Rast produktivnosti ostaja skoncentrirana v majhnem številu velikih podjetij, medtem ko se mala in srednja podjetja (MSP) še naprej soočajo z ovirami pri inovacijah in sprejemanju novih tehnologij, zlasti v regijah zunaj regije glavnega mesta, kar kaže na omejeno razširjanje inovacij med MSP. Danska je dosegla napredek pri spodbujanju inovacij s političnimi dogovori o večletnem financiranju raziskav in inovacij ter o krepitvi prenosa znanja in tehnologije z univerz na podjetja. Čeprav so nedavni ukrepi politike pozitivni, ne odpravljajo v celoti specifičnih slabosti inovacijskega sistema. Krepitev dostopa do bolj ciljno usmerjenih in racionaliziranih instrumentov za podporo inovacijam, zmanjšanje razdrobljenosti in upravnega bremena, izboljšanje širjenja znanja med raziskovalnimi ustanovami in podjetji ter izboljšanje nacionalnega okvira za javno naročanje inovativnih rešitev bi MSP pomagali pri vključevanju najsodobnejših rešitev ter dejavnejšem sodelovanju v raziskovalnih in inovacijskih ekosistemih.

([12]) To odraža stanje na presečni datum pomladanske napovedi Komisije 2026 (4. maj 2026).
([13]) Ker Danska izkorišča prožnost na podlagi nacionalne odstopne klavzule, se ocena skladnosti osredotoča na slednjo primerjavo.
([14]) Ker Danska izkorišča prožnost na podlagi nacionalne odstopne klavzule, se ocena skladnosti osredotoča na slednjo primerjavo.
([15]) Uredba (EU) 2025/1914 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. septembra 2025 o spremembi uredb (EU) 2021/1058 in (EU) 2021/1056 glede posebnih ukrepov za obravnavanje strateških izzivov v okviru vmesnega pregleda.

(20) Dostop do financiranja za razširitev je ključnega pomena za podporo rasti inovativnih podjetij ter njihovega prispevka k produktivnosti in gospodarski dinamiki. Kljub velikemu trgu lastniških vrednostnih papirjev je število začetnih javnih ponudb majhno, na trgu pa prevladuje majhno število velikih podjetij. Hkrati je dejavnost v zvezi s tveganim kapitalom v zadnjih letih ostala na splošno stabilna, nekatera danska podjetja pa si prizadevajo za pridobitev razširitvenega kapitala tako, da se selijo na večje mednarodne trge z večjimi skladi kapitala in več podpornimi okviri za širitev. To kaže, da obstajajo možnosti za nadaljnji razvoj lastniškega kapitala v fazi rasti in izboljšanje pogojev za začetne javne ponudbe na Danskem, da bi se zagotovil kapital za razširitev, internacionalizacijo in inovacije lokalnih dinamičnih podjetij. Večja mobilizacija prihrankov gospodinjstev in institucionalnih vlagateljev v kapitalske naložbe, med drugim tudi z odpravo pomanjkljivosti, povezanih z danskimi naložbenimi in varčevalnimi računi, bi pripomogla k nadaljnji poglobitvi domačih kapitalskih trgov in povečanju ponudbe dolgoročnega financiranja.

(21) Leta 2025 je 92,4 % neto proizvodnje električne energije na Danskem izviralo iz obnovljivih virov, kar je bil najvišji delež v EU v navedenem letu in najvišji v zgodovini države. Po nazadovanju pri načrtu za razvoj odobalne vetrne energije so bili konec leta 2025 napovedani novi razpisi za odobalna vetrna polja, ki potencialnim nosilcem projektov zagotavljajo državno podporo v okviru modela dvosmerne pogodbe na razliko. Danska je uporabila okvir za državno pomoč v okviru dogovora o čisti industriji (CISAF). Leta 2025 so bili sprejeti ali verodostojno napovedani nadaljnji ukrepi za pospešitev uvajanja doma proizvedene energije iz obnovljivih virov, tudi v odziv na priporočila nacionalne skupine za energetsko krizo (NEKST).

(22) Velik delež obnovljivih virov energije v mešanici virov za proizvodnjo električne energije na Danskem pomeni, da bi lahko bila nadaljnja elektrifikacija v vseh sektorjih močan vzvod za razogljičenje in cenovno dostopnost energije, zlasti glede na nestanovitne trge fosilnih goriv. Pomemben korak je bil narejen 1. januarja 2026, ko se je davek na električno energijo za gospodinjstva znižal z 72,7 øre na samo 0,8 øre na kilovatno uro. To je dobrodošel napredek tudi z vidika cenovne dostopnosti energije, saj je bil račun za električno energijo za danska gospodinjstva leta 2025 predvsem zaradi obdavčitve med najvišjimi v EU. Vendar je znižanje davka na električno energijo za gospodinjstva le začasno (za dve leti). Za industrijske odjemalce so davki na električno energijo že v veliki meri izterljivi. Da bi Danska v celoti izkoristila svoj potencial, bi bilo koristno, da bi spodbujala nadaljnjo elektrifikacijo, vključno s sprejetjem celovite strategije za elektrifikacijo, ki bi določala bolj strukturne ukrepe in časovno omejene sektorske cilje.

(23) Kljub znatnim naložbam v elektroenergetsko omrežje v zadnjih letih so zmogljivosti danskega omrežja izčrpane zaradi doslej največjega povpraševanja po novih priključkih, zlasti od podatkovnih centrov, projektov power-to-X in baterijskih sistemov za shranjevanje energije. To je nacionalnega operaterja prenosnega sistema električne energije prisililo, da začasno prekine (do 3. junija) sklepanje novih sporazumov o priključitvi na omrežje in podaljša čas obravnave projektov v fazah pregleda in zrelosti. Čeprav so bili izvedeni ali verodostojno napovedani nekateri ukrepi za odpravo tega stanja in pospešitev širitve omrežja, bo zmogljivost omrežja srednjeročno verjetno ostala omejena. V zvezi s tem bi lahko Danska sprejela ukrepe za skrajšanje povprečnega časa obravnave okoljskih dovoljenj s strani pristojnih agencij, med drugim tudi z zagotavljanjem ustreznega števila zaposlenih Danska bi lahko razmislila tudi o ukrepih za nadaljnje izboljšanje upravljanja čakalnih vrst za priključitev na omrežje in prožnosti omrežja, da bi optimizirala uporabo obstoječe omrežne infrastrukture. Poleg tega so danski odjemalci električne energije še vedno izpostavljeni nestanovitnim cenam, pri čemer prihaja do porasta v obdobjih nizke proizvodnje energije iz obnovljivih virov, ko je verjetneje, da bodo mejne cene določene z drago proizvodnjo fosilnih goriv, kar poudarja nadaljnji pomen rešitev za zagotavljanje prožnosti brez fosilnih goriv, kot so shranjevanje energije in orodja za prilagajanje odjema, da bi se uravnotežila ponudba in povpraševanje v vseh ustreznih časovnih okvirih ter izboljšala splošna prožnost sistema.

(24) Kmetijski sektor je glavni vir emisij toplogrednih plinov na Danskem, ki jih zajema uredba o porazdelitvi prizadevanj ([16]). Intenzivne kmetijske prakse povzročajo tudi prekomerno izpiranje hranil in odtekanje s polj, kar ima resne posledice za zdravje tal, naravo ter vodne in morske ekosisteme. Povečanje trajnostnosti agroživilskega sektorja je ključnega pomena za doseganje podnebnih ciljev in zagotovitev trajnostne blaginje. Politični dogovor o „zeleni Danski“, ki je bil dosežen 18. novembra 2024, ostaja ključni nacionalni okvir politike, ki usmerja prizadevanja na tem področju. Leta 2025 je vsaka od 23 lokalnih tristranskih skupin, ustanovljenih na podlagi dogovora, sprejela načrt za preoblikovanje kmetijskih površin v naravna območja. Poleg tega je bil dosežen dogovor o novi uredbi o dušiku, ki določa, da se bodo od leta 2027 kmetom po vsej državi dodeljevale omejene kvote izpustov dušika. S tem novim modelom naj bi se emisije dušika zmanjšale za 7 900 ton. Na podlagi teh pozitivnih korakov je hitra izvedba dogovorjenih ukrepov še vedno ključnega pomena za zagotovitev, da bodo podnebni in okoljski cilji iz dogovora o „zeleni Danski“ doseženi do leta 2030. Za Dansko bi bilo koristno tudi, da bi proučila sinergije z ukrepi, ki jih je treba vključiti v nacionalni akt o naravi in biotski raznovrstnosti, ter več obveznostmi iz načrta za obnovo narave.

(25) Danska se kljub nedavnim prizadevanjem še naprej sooča z izzivi pri prehodu na močnejše krožno gospodarstvo in izboljšanju politik ravnanja z odpadki. Dansko gospodarstvo je še vedno močno odvisno od primarnih virov in uvoženih materialov. Po najnovejših podatkih Eurostata ima Danska med največjimi količinami odpadne hrane (2023), komunalnih odpadkov (2024) in odpadne embalaže (2023) na prebivalca v EU ([17]). Poleg tega država sežiga (energetska predelava) največjo količino komunalnih odpadkov na prebivalca v EU, stopnja uporabe krožnih materialov ostaja pod povprečjem EU in ni jasnega trenda naraščanja deleža recikliranih komunalnih odpadkov. Vzpostavitev sistema ločenega zbiranja za vse tokove odpadkov v večini občin, strožja pravila o ravnanju s komercialnimi odpadki, reforme za liberalizacijo trga sežiganja odpadkov in nov sistem razširjene odgovornosti proizvajalca za embalažo so pozitivni koraki, vendar so potrebni dodatni ukrepi za preprečevanje nastajanja komunalnih odpadkov in odpadne embalaže, povečanje ponovne uporabe in recikliranja komunalnih odpadkov ter preusmeritev komunalnih odpadkov za ponovno uporabo in recikliranje stran od sežiganja. Prihodnja ponovna ocena in revizija nacionalnega akcijskega načrta za krožno gospodarstvo sta priložnost za opredelitev novih pobud. To bi lahko vključevalo spodbude za bolj krožno embalažo in zasnovo izdelkov ter večjo uporabo sekundarnih materialov.

(26) Glede na ključno vlogo človeškega kapitala pri krepitvi konkurenčnosti in strateške avtonomije Unije je Svet leta 2026 priporočil, naj države članice ukrepajo, da bi nujno rešile strukturne izzive, povezane s človeškim kapitalom, na področju spretnosti, izobraževanja in usposabljanja, ki ovirajo konkurenčnost. Specifična priporočila za Dansko za leto 2026 lahko prispevajo k izvajanju priporočila Sveta o človeškem kapitalu v Uniji.

(27) Danski trg dela ostaja tesen, pri čemer ga zaznamujeta nizka stopnja brezposelnosti in naraščajoča delovna sila, vendar je mogoče opaziti trend rahlega poviševanja brezposelnosti. Vse večje število delavcev v glavnem predstavljajo tuja delovna sila, starejši in zelo mladi delavci. Hkrati bi lahko pomanjkanje spretnosti in njihova neusklajenost s povpraševanjem zavirala zaposlovanje in rast. Pomanjkanje spretnosti je razširjeno v nekaterih poklicih v zdravstvu in oskrbi, zlasti pa v sektorjih, ki podpirajo zeleni in digitalni prehod. Pri digitalnem prehodu to zadeva zlasti strokovnjake za IKT, pa tudi digitalne spretnosti, ki so potrebne v večini sektorjev. Pri zelenem prehodu to zadeva gradbeništvo in gradbeno inženirstvo na splošno, vključno s spretnostmi, ki so potrebne za gradnjo in prenovo hiš, tj. ogrevanje, izolacijo itd., pa tudi v zvezi z gradnjo obsežnih energetskih projektov. Čeprav so bile sprejete nekatere reforme za zagotovitev ustreznega vključevanja novih dijakov v poklicne šole, se zaradi visokega in naraščajočega števila oseb, ki zgodaj opustijo šolanje, povečuje število ljudi, ki verjetno nimajo temeljnih spretnosti. Pomanjkanje spretnosti še poslabšujejo vztrajne neenakosti pri pridobivanju izobrazbe in usposabljanja na regionalni ravni, kar dokazujejo rezultati zaključnih izpitov ob zaključku obveznega šolanja, zlasti za bralno in matematično pismenost. Da bi Danska obravnavala te izzive, bi si morala prizadevati, da v občinske osnovne in nižje srednje šole (*folkeskole*) privabi večje število usposobljenih učiteljev.

([16]) Uredba (EU) 2023/857 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. aprila 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2018/842 o zavezujočem letnem zmanjšanju emisij toplogrednih plinov za države članice v obdobju od 2021 do 2030 kot prispevku k podnebnim ukrepom za izpolnitev zavez iz Pariškega sporazuma in Uredbe (EU) 2018/1999 (UL L 111, 26.4.2023, str. 1–14, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/857/oj).

([17]) Sedem držav članic ni sporočilo podatkov o komunalnih odpadkih za leto 2024, štiri države članice pa niso sporočile podatkov o odpadni embalaži za leto 2023.

(28) Čeprav je Danska sprejela ukrepe za spodbujanje cenovne dostopnosti z neprofitnimi stanovanji, je treba na splošno povečati gradnjo stanovanj, da bi zadostili velikemu povpraševanju, zlasti na območju glavnega mesta. Visoke cene stanovanj, v katerih bivajo lastniki, dolge čakalne dobe za neprofitna stanovanja ter zapleteni postopki načrtovanja in pravila o rabi zemljišč za nove gradnje so povzročili trajno pomanjkanje stanovanj, ki so cenovno dostopna gospodinjstvom z nižjimi dohodki. Deloma se zaradi tega gospodinjstva z nizkimi dohodki, prejemniki edinega dohodka in številni mladi, ki živijo sami, soočajo z visokimi stanovanjskimi stroški glede na prihodek. Da bi se povečala ponudba stanovanj v nižjem cenovnem razponu in s tem zagotovila cenovna dostopnost za gospodinjstva z nižjimi dohodki, bo pomembno, da se že sprejeti ukrepi za boljšo uskladitev zgornjih mej cen za gradnjo neprofitnih stanovanj s tržnimi cenami dopolnijo z ukrepi za spodbujanje gradnje stanovanj na splošno, zlasti s poenostavitvijo postopkov načrtovanja in pregledom pravil o načrtovanju rabe zemljišč –

PRIPOROČA, da Danska v letih 2026 in 2027 ukrepa tako, da:

1. še naprej upošteva najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov, ki jih je Svet priporočil 21. januarja 2025, hkrati pa izkoristi prožnost v skladu z nacionalno odstopno klavzulo, ki jo je aktiviral Svet; okrepi skupne odhodke za obrambo in varnostne odhodke ter pripravljenost, hkrati pa zagotovi vzdržnost dolga in učinkovito porabo ter postopno prilagodi proračun, da se ohranijo strukturno višji odhodki za obrambo; zagotovi, da so ukrepi, sprejeti za ublažitev učinka zvišanja cen energije, začasni, namenjeni zaščiti ranljivih gospodinjstev ali zadostitvi potreb energetsko intenzivnih podjetij, da ohranijo spodbude za prihranke energije in da so njihovi fiskalni stroški v skladu z zavezami iz fiskalnega okvira EU;

2. zagotovi kontinuiteto reform in naložb, ki se izvajajo v okviru Mehanizma za okrevanje in odpornost; ohrani zagon pri izvajanju programov kohezijske politike, pri čemer se po potrebi opre na prerazporeditev v strateške prednostne naloge in prožnosti, dogovorjene v okviru vmesnega pregleda okvira kohezijske politike;

3. podpira MSP pri inovacijah in sprejemanju novih tehnologij z izboljšanjem dostopa do instrumentov za financiranje inovacij, spodbujanjem širjenja znanja in krepitvijo nacionalnega okvira za javno naročanje inovativnih rešitev; izboljša dostop do financiranja za razširitev z razširitvenim kapitalom in javnimi trgi lastniških vrednostnih papirjev ter nadalje mobilizira domače prihranke z naložbami gospodinjstev in institucionalnih vlagateljev v kapital;

4. pospeši elektrifikacijo; podpira potrebno nadgradnjo elektroenergetskega omrežja na ravni prenosa in distribucije ter optimizacijo obstoječe infrastrukture; spodbuja prilagajanje odjema, shranjevanje energije in druge rešitve za zagotavljanje prožnosti brez fosilnih goriv; še naprej izvaja ukrepe za zmanjšanje intenzivnosti kmetijskih dejavnosti; okrepi politike krožnega gospodarstva in ravnanja z odpadki z nadaljnjim spodbujanjem preprečevanja nastajanja, ponovne uporabe in recikliranja komunalnih in drugih odpadkov;

5. obravnava pomanjkanje spretnosti za zadovoljitev potreb trga dela; okrepi ukrepe za izboljšanje temeljnih spretnosti ter obravnava neenakosti pri pridobivanju izobrazbe in usposabljanja, pomanjkanje usposobljenih učiteljev in zgodnje opuščanj šolanja;

6. poveča ponudbo stanovanj, zlasti v večjih mestih, s poenostavitvijo postopkov načrtovanja in pregledom pravil o načrtovanju rabe zemljišč, da bi se olajšala gradnja novih stanovanj.

V Bruslju, 10. julija 2026

Za Svet

predsednik

S. HARRIS